

Darabos Pálné - Sasvári Györgyné

KÉTEZER MŰSZAKI KÖNYV IGÉNYBEVÉTELE A KÖLCSÖNZÉS TÜKRÉBEN

A rendszeres évi statisztika a könyvtári állomány igénybevételét csak sematikusán, hiányosan tárja fel, ezért az OMKDK Olvasószolgálati Osztálya kísérletképpen elemző feltárást végzett a könyvállomány egy meghatározott részének kölcsönzési forgalmáról. A vizsgálat az 1962. januártól - áprilisig beszerzett - 1961-62 években megjelent - idegen nyelvű művekre terjed ki. Az elemzés tehát egyrészt a kölcsönzési igények feldolgozására korlátozódik, másrészt mindössze 2000 db vétel útján beszerzett idegen nyelvű könyv adatainak vizsgálatára terjed ki. Ennek során megkíséreltük feltárni azt, hogy mely szakba vágó, milyen nyelvű könyveket, milyen mértékben olvasnak, azaz melyek a legkeresettebb, illetve a legkevésbé használt tárgykörök és nyelvek, végül pedig, hogy ezen tapasztalatokból milyen következtetések vonhatók le.

Könyvtárunk könyvállománya jelenleg összesen mintegy 200 000 kötetből áll és évenként kb. 12 000 egységgel növekszik; ezen belül az idegen nyelvű irodalom gyarapodása 1961-ben 4650, 1962-ben 5340 kötet volt.

A vizsgált 2000 könyv tehát az évi idegen nyelvű könyvbeszerzésnek kb 40 %-a. Kölcsönzési igénybevételük 1963. december 31-ig a következőképpen alakult:

1080 könyvet / 54 %/ összesen 3000 alkalommal kölcsönöztek ki
920 könyv / 46 %/ egyszer sem volt kézben.

Az igénybe vett könyvek gyakoriság szerinti megoszlása:

1 alkalommal kölcsönöztek	22 %-ot
2-5 alkalommal kölcsönöztek	26 %-ot
6-10 alkalommal kölcsönöztek	5 %-ot
10 felett kölcsönöztek	1 %-ot

Az alábbiakban kétféle összehasonlítást közlünk szakszerinti bontásban.

Az I. táblázatban összeállítottuk a kölcsönzéseket a beszerzett könyvek százalékában.

A II. táblázatban az effektív 3000 kölcsönzési alkalomhoz viszonyítottuk az igénybevételt.

Az I. sz. táblázatból kitűnik, hogy a 20 szakcsoportból 16 csoport igénybevétele meghaladta a 40 %-ot. Ha a nem elsősorban műszaki érdeklődést tük-

I. táblázat

Kölcsönzések alakulása a beszerzés százalékában

Tárgykörök:	Beszerzett könyvek száma db:	K ö l c s ö n ö z v e:					Kölcsönözve összesen: %
		0	1	2-5	6-10	10-	
		alkalommal					
		%					
Kémia	320	46,3	24,7	26,6	1,7	0,7	53,7
Gépészet	290	45,6	25,6	24,4	4,4	0	54,4
Híradástechnika	200	28,0	20,0	35,0	13,0	4,0	72,0
Építészet	190	53,5	17,7	21,6	5,4	1,8	46,5
Fizika	190	51,3	21,3	27,3	0,1	0	48,7
Finommechanika	120	40,0	15,0	36,5	7,9	0,6	60,0
Járművek	100	51,0	13,0	26,0	9,0	1,0	49,0
Elektrotechnika	90	46,0	30,0	16,0	4,0	4,0	54,0
Kohászat, öntészet	90	62,0	23,0	15,0	0	0	38,0
Könnyűipar	80	60,0	30,0	10,0	0	0	40,0
Bányászat	80	81,0	11,0	8,0	0	0	19,0
Matematika	50	30,0	27,0	43,0	0	0	70,0
Csillagászat, geodézia geológia	40	60,0	26,0	14,0	0	0	40,0
Építőanyagipar	30	53,0	17,0	26,0	4,0	0	47,0
Fényképészet	30	3,0	12,0	31,0	36,0	18,0	97,0
Üzemszervezés	30	31,0	40,0	29,0	0	0	69,0
Energia	26	54,0	28,0	18,0	0	0	46,0
Élelmiszeripar	24	69,0	22,0	9,0	0	0	31,0
Balesetelhárítás	10	80,0	20,0	0	0	0	20,0
Technikatörténet	10	10,0	50,0	40,0	0	0	90,0

röző területeket, mint pl. a fényképészet, technikatörténet, lakberendezés stb leszámítjuk, akkor az első helyeken a híradástechnika, matematika, üzemszer-

vezés, finommechanika tárgykörök találhatók, de az elektrotechnika, kémia, gépészet szintén előkelő helyet foglalnak el, ami adekvát népgazdasági jelentőségükkel. Bizonyos fokig magyarázható a bányászati szakirodalom utolsó helye; ennek egyik oka valószínűleg a bányüzemek vidéki elhelyezése, másrészt pedig az, hogy a vonatkozó tervező és kutató intézetek színvonalas műszaki könyvtárral rendelkeznek, amelyek kielégítik a felmerült igényeket.

A II. sz. táblázat az előbbinél realisabb képet nyújt, mert azt mutatja meg, hogy a tényleges kölcsönzéseken belül az egyes szakterületek irodalma milyen mértékben van képviselve. A legtöbbet kölcsönzött könyvek egyértelműen a műszaki területek fontosságát tükrözik: híradástechnika, kémia, gépészet, építészet, finommechanika, stb. Bár a számokból kitűnően a beszerzésnél is a híradástechnika, kémia és gépészet szerepel az első helyen, de a híradástechnikai szakirodalomnál elég jelentős eltérés mutatkozik a beszerzett könyvek mennyisége (10 %) és az igénybevétel (18 %) között. Megemlíthető még, hogy nincs teljes összhang a beszerzés és a kölcsönzési igénybevétel között a bányászat, könnyűipar és kohászati szakirodalom esetében, ahol a beszerzés kb 2-4-szerese az olvasottságnak. Természetes azonban, hogy egy országos műszaki könyvtár beszerzési politikájának alapelve, hogy minden műszaki diszciplínának a megfelelő súllyal kell szerepelnie.

A fényképészet, amely az I. táblázatban az első helyet foglalta el, mivel 100 beszerzett könyv közül csak 3 olyan akadt, amelyet egyszer sem kértek ki, még a II. táblázatban is az előkelő hatodik helyen áll: a 30 beszerzett fényképészeti művet összesen 240-szer kölcsönözték, tehát egy-egy könyv átlagosan 8 ízben volt kézben. Az ezután következő legjobban "kihasznált" tárgykör a híradástechnika, amelynek egy-egy kötete átlagosan 2,7 a finommechanikáé 2,3 és a járműiparé 2 ízben szerepel a kölcsönzések között.

Az egyes szakterületeken az érdeklődés megoszlása elég tarka képet nyújt, pl. a híradástechnikaiszaknál az tapasztalható, hogy a nem keresett könyvek közé a vonatrádió és a rádiolokátorról szóló művek tartoznak, a legnagyobb érdeklődés a következő témák iránt nyilvánult meg: félvezetők, tranzistorok (30 könyv 180 ízben, egy-egy könyv átlag 6-szor volt kölcsön), orvosi elektronika, antennák, mágneses erősítők, rádiók, általános elektronika; egy színes televízióról szóló könyvet 9 ízben, míg a többi televízióval foglalkozó könyvet átlag 2 ízben kölcsönözték.

A kémia, vegyipar témakörben egyszer sem voltak kézben az ásványolajipari művek. Az aszfalttal foglalkozó 5 modern angol nyelvű műből hármat többször olvastak, kettőt viszont egyáltalán nem kölcsönöztek. Nagy érdeklődés

mutatkozott a felületaktív anyagok (detergensek, tisztítószerek), a szárítás és a vegyipari kalkuláció iránt. Az ásványolajipari művek "nem olvasottságának" hasonló oka lehet, mint a bányászati és kohászati szakoknál, hogy ti. a vidéki üzemek helyi szakkönyvtárai és a kutatóintézetek könyvtárai fedezik a

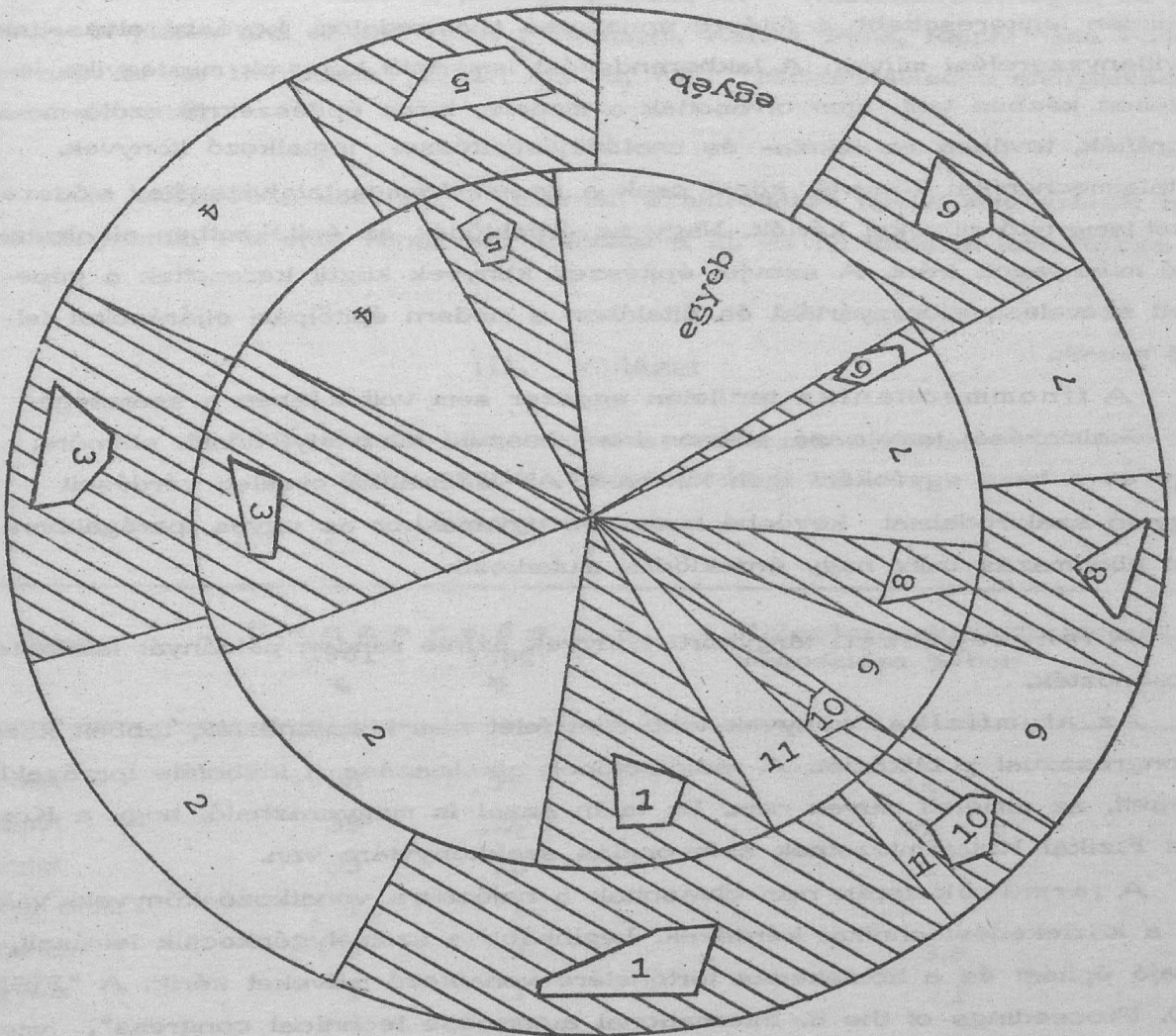
II. táblázat

Kölcsönzések alakulása a 3000 kölcsönzési alkalom százalékában

Tárgykörök:	Beszerezve:		Kölcsönözve:		
	db	%	db	%	
1. Híradástechnika	200	10,0	540	18,0	
2. Kémia	320	16,0	390	13,0	
3. Gépészet	290	14,5	360	12,0	
4. Építészet	190	9,5	270	9,0	
5. Finommechanika	120	6,0	270	9,0	
6. Fényképészet	30	1,5	240	8,0	
7. Fizika	190	9,5	210	7,0	
8. Jármű	100	5,0	195	6,5	
9. Elektrotechnika	90	4,5	150	5,0	
10. Matematika	50	2,5	90	3,0	
egyéb	Kohászat, öntészet	90	4,5	60	2,0
	Könnyűipar	80	4,0	45	1,5
	Üzemszervezés	30	1,5	30	1,0
	Geológia, csillagászat	40	2,0	30	1,0
	Építőanyag	30	1,5	30	1,0
11. Bányászat	80	4,0	30	1,0	
Energia	26	1,3	21	0,7	
egyéb	Technikatörténet	10	0,5	21	0,7
	Élelmiszer	24	1,2	15	0,5
	Balesetelhárítás	10	0,5	3	0,1
Összesen:	2000	100,0	3000	100,0	

A II. táblázat kördiagram formájában

A belső kör a beszerzések, a külső kör a kölcsönzések százalékos megoszlását szemlélteti.

(Urbán László rajza.)

felmerülő igényeket. A tüzelőanyagkemiát tartalmazó műveket nem keresik, az olaj- és gáztüzelés a frekventált témák közé tartozik.

A legolvasottabb gépészeti témák a hőkezelés, hegesztés, mezőgazdasági gépek, általában a gyakorlati technológiai könyvek. Elméleti gépészeti könyvek kevésbé forgalmazottak.

Az építészeti témák közül nem keresik az általános kézikönyveket, mivel a szakkatalógusok ezeket nem tárják fel elég részletesen. Az építészeti könyvek közül továbbá nem kölcsönözték a külföldi építészeti előírásokat, a vízépítéssel, az építőanyagok általános ismertetésével, épületszerkezeti számításokkal, városrendezéssel foglalkozó műveket. Az épületgépészet területén legkeresettebb a fűtésre vonatkozó szakirodalom, kevésbé olvasottak a villanszerelési művek. A lakberendezést ismertető könyvek mindegyike ismételtelen kézben volt. Igen olvasottak a modern, híres építészekről szóló monográfiák, továbbá az iskola- és családiházépítéssel foglalkozó könyvek. A talajmechanikai könyvek közül csak a geoelektromos talajvizsgálati módszereket ismertető műveket kérték. Nagy az érdeklődés az építészetben alkalmazható műanyagok iránt. A szovjet építészeti könyvek közül keresettek a gépesített szerelést, előregyártást és általában a modern építőipari eljárásokat fel-táró művek.

A finommechanika területén egyszer sem volt kézben a számítógépek alkalmazását tartalmazó számos kongresszusi kiadvány, annak ellenére, hogy ez a téma egyébként igen keresett. Az automatika elméleti kérdéseit tárgyaló szakirodalmat kevésbé keresték, ugyanakkor az egyes iparágakban való alkalmazás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

A fényképészeti tárgykörű könyvek szinte minden példányát ismételtelen kölcsönözték.

Az atomfizikai könyvek több mint felét nem kölcsönözték, többek között 8 kongresszusi publikációt. A rádióizotópok alkalmazása a különféle iparágakban keresett, az elméleti művek nem. Ez talán azzal is magyarázható, hogy a Központi Fizikai Kutatóintézetnek színvonalas szakkönyvtára van.

A járművek terén nem olvasottak a hajózásra vonatkozó könyvek, valamint a közlekedéstechnikai kérdések. Leginkább a személygépkocsik leírásait, kishajó építést és a közlekedés történetére vonatkozó műveket kérik. A "FISITA 1960. Proceedings of the 8. International automobile technical congress", amelyre referátumokban felhívták a figyelmet, több ízben is kézben volt.

Az elektrotechnikai szakirodalomból leginkább az indukciós fűtést keresik, valamint a legújabb kutatási témákat: magnetohidrodinamika, plazmafizika, hő-

elektromosság, tüzelőanyagelem. Keresettek még a szabályozástechnikai könyvek. A II. sz. táblázatból kitűnően is megállapítható, hogy az elektrotechnika szakirodalmának olvasottsága mintegy 1/4-e a híradástechnikai könyvek igénybevételének.

A könnyűipari könyvek közel 60 %-a egyszer sem volt kézben. Ennek oka többek között a könnyűipar sajátos helyzetéből adódik, a zömben kevésbé szakképzett dolgozók, az egyes iparágak elmaradott gépparkja stb., stb. Keresettebbek a nyomdászati, farostlemezzgyártó és a textilkémiail tárgykörök.

Egyébként minden egyes témának megvannak az ugynevezett "klasszikusai", a szakma ismert szerzőinek művei, amelyek igénybevétele a tárgykörön belüli többi mű többszörösét teszi ki, pl. Timoshenko, S. - Woinowsky-Krieger, S. : "Theory of plates and shells" 1959.; Terzaghi, Karl - Peck, Ralph: "Die Bodenmechanik in der Baupraxis" 1961.; Machu, Willi: "Nichtmetallische anorganische Überzüge" 1952.

Mint előljáróban közöltük, a használt szakirodalom nyelvi megoszlását is tanulmányoztuk. Az erre vonatkozó adatokat a III. és IV. táblázat tartalmazza.

III. táblázat

A kikölcsönzött könyvek és a beszerzett könyvek
nyelv szerinti megoszlásának
összehasonlítása

Nyelv:	B e s z e r z é s :		Kölcsönzések nyelv szerinti megoszlása %-ban
	1961 %	1962 %	
Orosz	26	35	11
Német	33	28	41
Angol	33	26	3
Népi dem.	4	7	
Francia	3	3	3,8
Egyéb	1	1	0,2

Összevetve a beszerzett idegen nyelvű könyvek nyelv szerinti megoszlását a tanulmányozott kétezer kötet használatával, megállapítható többek között az,

hogy az 1961 évi könyvbeszerzés nyelvi megoszlása jobban megfelel az igénybevételnek, mint az 1962 évi beszerzés számai.

Az igénybe nem vett könyvek között legnagyobb számban (80 %) az olasz, svéd, holland stb. nyelvű, ezt követően (72 %) az orosz, majd (65 %) a cseh, lengyel, román nyelvű szakirodalom szerepel.

IV. táblázat

A kiválasztott 2000 könyv igénybevétele nyelvek szerint %-ban a következő:

Használat:	Angol:	Orosz:	Német:	Francia:	N. dem.:	E. nyug.:
0	36	72	33	50	65	80
1	25	16	22	25	27	20
2-5	31	11	33	25	8	-
6-10	6	1	9	-	-	-
10 fölött	2	-	3	-	-	-

Az egyszer olvasott könyvek nyelvi megoszlása közel egyforma.

A 2-5 alkalommal kölcsönzött könyvek között a német nyelvű szakirodalom vezet, ezzel majdnem egyenlő mértékű az angol; legkevésbé keresett a népi demokratikus és az orosz nyelvű irodalom.

A 6-10 alkalommal kölcsönzött műveket - egy orosz mű kivételével - a német és angol nyelv képviseli; 10 fölötti kölcsönzés csak az utóbbi két nyelven található.

A tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy az egyes könyvek igénybevételét legerőteljesebben a nyelvi nehézségek befolyásolják, elsősorban a népi demokratikus, orosz és az "egyéb nyugati" nyelvek vonatkozásában.

Pl. Mändl, Frantisek: "Die Werkzeugwirtschaft im Maschinenbau" 1960; Gabler,

Milos - Haskovec, Jiri - Tománek, Evzen: "Magnetische Verstärker" 1960. németre fordított csehszlovák könyveket több mint tízezer kölcsönözték, ugyanakkor, amikor az eredeti cseh nyelvű könyveket alig veszik igénybe. Tehát magyarra vagy más ismert nyelvre való fordításban az orosz és a népi demokratikus könyveket szívesen olvassák.

Természetesen a magyarra már lefordított művek más idegen nyelvű kiadásának beszerzése fölösleges. Pl. Kaszatkin, Andrej Georgievics: "Alapműveletek, gépek és készülékek a vegyiparban" c. szovjet könyv 1956-ban magyar nyelven is megjelent, ugyanakkor az 1961-ben kiadott német fordítás is megvan könyvtárunkban, amelyet azonban éppen a fenti oknál fogva nem keresnek.

Összegezve a kétezer kötet idegen nyelvű könyv elemző vizsgálata - bár egyoldalú képet tükröz, hiszen a helybenolvasás adatai hiányoznak - tanulságos és elgondolkoztató. A vizsgálódás legsúlyosabb megállapítása az, hogy a művek 46 %-át egy alkalommal sem kölcsönözték, ami döntő mértékben a nyelvi nehézségeknek tudható be.

Mint látható, az olvasottság - nem olvasottság kérdése legtöbb esetben a könyvtár munkájától független tényezőkből tevődik össze: nyelvismeret, tárgykör stb. A könyvtári feldolgozó munkának egy meghatározott területe: az irodalom részletes feltárása, azaz szakozása, referálása, azonban egyértelműen egyenes arányban áll az olvasottsággal. Függetlenül a tárgykör keresett vagy nemkeresett voltától ismételten igényelték azokat a kongresszusi jelentéseket, amelyeknek egyes dolgozatait referáló lapjaink közölték, viszont nem kérték azokat, amelyek csak egy globális jelzet alatt szerepelnek a szakkatalógusban. (Például a témamegjelölés nélküli, de referált kongresszus: "Sixième congrès Stockholm, 27. juin - 1. juil. 1960. "ismételten kézben volt; ugyanakkor az egyébként keresett témájú "Proceedings of the Computer applications symposium (Held in Chicago, 1959. 28-29. Oct.) "kongresszusi kiadványt, amelyet nem referáltak, egyszer sem kölcsönözték.

Hasonló a helyzet a csak egy-két decimális jelzet alá bedolgozott összefoglaló jellegű kézikönyveknél. Bármilyen részletesen tárgyalják is az érintett tárgykört, hogy ha az egyes fejezetek nem kapnak önálló, tartalmuknak megfelelő szakjelzetet, akkor az olvasó számára az irodalom holt anyag marad. (Például a 4 kötetes "Civil Engineering Reference Book" szakjelzete: 624/628/021.)

Vizsgálataink szinte egyértelmű tanulsága tehát, hogy a műszaki irodalom részletes tematikus feltárása alapvető fontosságú szempont. Ideális megoldást a kézikönyvek fejezetenkénti szakozása, ill. kongresszusok esetében a cik-

kenkénti referálás jelentene. A jó szakkatalógus még a nyelvi nehézségek leküzdésében is segít, mert ha az olvasó az őt érdeklő témára bukkan, lefordítja.

Meg kell jegyezni, hogy a kísérletképpen végzett elemzés sok kérdést pusztán csak érintett. De talán ez a részvizsgálat is felvet több, az OMKDK jelen és jövő fejlődésével összefüggő problémát, mint pl. a nyilvános könyvtári funkciókból adódó szerzeményezési politika és az intézmény jövőbeni feladataiból eredő állománygyarapítási feladatok tisztázását, ebből következően az olvasók foglalkozási összetételével kapcsolatos kérdéseket, az intézmény szolgáltatásainak kellőbb propagandáját, részletes szakozást, könyvek referálását, több elemző vizsgálat végzését stb., stb.

Itt kívánjuk megemlíteni, hogy hasonló vizsgálódást folytatott folyóiratokkal kapcsolatban D.J. Urquhart: "Use of Scientific Periodicals" (Proceedings of the International conference on scientific information. Washington, 16-21. Nov. 1958. 1. vol. Washington, 1959. p. 287-300.) című tanulmányában. Előrebocsátja, hogy pusztán tényeket sorol fel, következtetések levonása nélkül. Alapvető észrevétele, hogy a beszerzett tudományos szakirodalomnak csak kis részét használják intenzíven, mert 10 000 féle folyóiratból mindössze 1250 db (12.5 %) eleget volt az igények 80 %-ának kielégítésére. Figyelmet érdemlő az a további megállapítása, hogy a folyóiratok 75 %-a olyan ritkán volt kézben, hogy azokból egy-egy példány fedezné egész Anglia szükségletét.

Befejezésül ismét hangsúlyozzuk, hogy a vizsgálati objektum - 2000 könyv - aránylagos kicsisége miatt általános érvényű következtetéseket levonni nem szabad, a tendenciák azonban, amelyeket munkánk felfed, világosan mutatják, hogy e vizsgálati módszer mennyire hasznos és célravezető lehet. Gépi számlálás felhasználása nélkül viszont gondolni sem lehet szélesebb alapokon nyugvó feltárára, pl. arra, hogy könyvtárunknak egy évi beszerzését hasonló vizsgálatnak vessük alá. Reméljük azonban, hogy az itt feltárt kvalitatív adatok mint tendenciamutatók elég érdekesek ahhoz, hogy az illetékesek megteremtsék egy évenként rendszeresen ismétlődő, esetleg több könyvtárra kiterjedő adatgyűjtés gépi feldolgozásának lehetőségét. Erre egyébként közvetlen szomszédságunkban, Csehszlovákiában, jó példa van: az ottani Statisztikai Hivatal a könyvtári kéréslapokat gépi válogatásnak veti alá és a gép a betáplált adatokból kimutatásokat készít: 1. a könyvek helyszámai rendjében (mely könyvet milyen számú kölcsönzőjegy re kölcsönöztek ki az év folyamán); 2. a kölcsönzőjegyek számrendjében (az egyes kölcsönzők milyen számú könyveket kölcsönöztek az év folyamán). A kéréslapok megfelelő kódolásával a statisztikai számológépek többeszer szélesebb bázison,

tehát mennyiségileg mutathatnák ki azokat az adatokat, amelyeket dolgozatunkban be-
nyolult csoportosítás és kézi válogatás segítségével a vizsgált kis anyagra vonatko-
zóan gyűjtöttünk ki.

A tanulmányozott irodalom jegyzéke

SEBESTYÉN, G.: A könyvtári kutatások mai problematikája a külföldi
szakirodalom tükrében. Bp. Soks. 1962. 163 p.

OMKDK - - Évkönyve. 1962. Szerk. Jánszky L. Bp. (Házi soks.) 1963.
30 p.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve, 1963. 253 p.

GYÓRE, P.: Mooers törvénye (Megjegyzések az információ használatá-
nak lélektanához és szociológiájához) = Tudományos és Műszaki Tájéko-
ztatás 11. évf. 1964. 9/10. sz. p. 748-763

PATEK, F.: A szakirodalmi tájékoztatás iránti igények vizsgálata egy
tervezőirodában - néhány módszertani probléma. = Tudományos és Műszaki
Tájékoztatás, 11. évf. 1964. 4/5. sz. p. 275-292

VINCE, P.: Az információáramlás hatékonyságának vizsgálata. (Az ASLIB
1963. őszi konferenciája előadásainak tükrében.) = Tudományos és Műszaki Tá-
jékoztatás, 11. évf. 1964. 4/5. sz. p. 320-326

ZIRCZ, P.: A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Gépelemek Tanszé-
kén dolgozó oktatók tájékozódási igényeinek elemzése. = Tudományos és Műsza-
ki Tájékoztatás, 11. évf. 1964. 9/10. sz. p. 790-805

MOLNÁR, I. : Kielégítetlen kérések elemzése a Pécsi Egyetemi Könyvtár-
ban. = Könyvtári Figyelő, 10. évf. 1964. 5. sz. p. 313-318

BURTON, R.E. - KEBLER, R.W. : The "half-life" of some scientific and
technical literatures. = Amer. Doc. 11. vol. 1960. 1. No. p. 18-22.
(Magyar nyelven megjelent a Könyvtári Figyelő 1964. évi 1/2. számának 12-
20. oldalán.)

Könyvtári munka elemzése tíz községben. = Könyvtári Figyelő, 10. évf.
1964. 1-2. sz. p. 35-57

Das Buchangebot der öffentlichen Bibliotheken. = Börsenblatt für den
deutschen Buchhandel. Frankfurt a. M. 19. Jg. 1963. 31. No. p. 610-611.

DÉRI, M. A műszaki dokumentáció iránti igény vizsgálata. (Vita a munka-
bizottság jelentéséről.) = Magyar Könyvszemle, 79. évf. 1963. 4. sz. p. 368-371

DÉRI, M. A tudományos tájékoztatás iránti igény vizsgálatának módszerei.
= Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 10. évf. 1963. 6/7. sz. p. 453-462

DÉRI, M. A tudományos tájékoztatás iránti igény vizsgálatának néhány
eredménye. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 10. évf. 1963. 8. sz. p.
611-616

BÜKY, B. A tudományos tájékoztatás egyik feladatköre: témaelemzési
statisztikák készítése és alkalmazása. = Magyar Könyvszemle, 80. évf. 1964.
4. sz. p. 310-322

SICHELSCHMIDT, Gustav: Sinn und Bedeutung der Büchereistatistik. = Li-
Documentation, Fachbibliothek, Werksbücherei. 11. Jg. 1962-1963. 5. No. p.
195-196.